

sekkel. Leegyszerűsítve, a szakmai ismeretek mellett magában foglalja mindazokat a képességeket, készségeket és a személyiségbe beépült elkötelezettségeket, amelyek képessé tesznek valakit egy szakmai tevékenység ellátására.

Az iskolarendszerű képzés szabályai nem kedveznek a modul rendszerű képzésnek, ez inkább az iskolarendszeren kívüli tanfolyamos, rövidebb ideig tartó gyakorlatcentrikus képzésekben alkalmazható. Ezért a szakközépiskolák túlnyomó többségben megmaradtak a tantárgyi rendszer mellett. A szakmai vizsgák azonban minden képzési formában (az iskolarendszerben is) modul rendszerben történnek.

A képzési rendszer hatása a középfokú erdészképzésre

A normatív támogatás jelenlegi rendszerre és az iskolaalapítási, fenntartói szabadság (szabadosság) együttesen szabad piaci rendszert teremtett az iskolák között. A népességsökkenés és az intézmények megnövekedett befogadóképessége mellett ez azt eredményezte, hogy kemény közdelem folyik a tanulókért. Ebben a harcban már nem számít a képzés minősége, csak az, hogy milyen módszerekkel lehet a tanulókat becsábítani az iskolába, és lehetőleg ott is tartani őket. Tehát a cél a túlélés, és nem az oktatás-nevelés maga.

A középfokú erdészeti szakképzésben ez a tendencia azt eredményezte, hogy Magyarországon jelenleg 7 iskolában (!) folyik erdésztechnikus-képzés, és további két iskola hirdet ugyanilyen képzést. (Utóbbi kettő az érettségi előtt mezőgazdasági orientáció és szakmai alapozást folytat, az érettségi után esedékes szakképzést szakember és eszközök hiányában nem indítja el, de felajánlja a tanulóknak, hogy bennmaradásuk esetén mezőgazdasági képzéssel folytathatják tanulmányaikat. A tanulók többsége ezt elfogadja, mert nem vállalja, hogy egy esetleg 100 km-nél is távolabbi intézménybe menjen tanulmányait folytatni, ahol kollégiumba kényyszerülne és még azt is pótolnia kell, amit az erdészeti képzés területén addig nem kapott meg.) **E cikk írása idején már folyik tanfolyamos erdésztechnikus-képzés egy alapítványi szakképző intézmény szervezésében!**

A szakmának semmiféle befolyása sincs az erdészeti szakképzésre. Ezt nem a szakma tehetetlensége, hanem a jogi környezet okozza. (Más szakmák ugyanebben a helyzetben vannak.)

Szakmai társadalmunk a jelenlegi jogi keretek között egyetlen módon tudna befolyást gyakorolni saját szakképzésére, úgy, hogy fenntartóként lépne fel, vállalná, hogy a számára szükséges erdésziskolákat fenntartja az állami normatíva igénybevételével.

A képzési formák területén a felnőttképzés, ezen belül a tanfolyamos képzések váltak túlsúlyossá. Az iskolarendszerű képzés háttérbe szorult, finanszírozása a fenntarthatóság határára került. Az erdészeti szakképzés a szakmunkás- és a technikusképzés szintjén is, tartalmának sokrétűsége és a hosszabb képzési ideje miatt az iskolarendszerben működtethető elfogadható színvonalon.

Az iskolákhoz jóformán csak a saját bevételeivel kiegészített normatíva jut el. A képzési források nagyjából olyan oktatási terület köré csoportosult cégek és vállalkozások kezébe kerülnek, akik az oktatás „szolgáltatóiként” (eszközbeszerzés, pályázatírás, továbbképzés stb.) a saját profitszerzésüket biztosítják tevékenységükkel. Az iskolák, köztük az erdésziskolák fennmaradásukhoz a fenntartójukra és a TISZK-re vannak utalva, amelyeknek csak addig érdekük az erdészképzés, amíg az növeli az intézmény tanulólétszámát.

A „tanulóvadászat” óhatatlanul a képzési és nevelési színvonal csökkenéséhez vezet. Ez alól nem vonhatják ki magukat az erdésziskolák sem. Mégis, szakmánk hagyományos képzési intézményei, ahol sikerült megőrizni az erdész-szellemiséget és -összetartást, és ezzel a hagyományos értékrend szerinti nevelést, ma is szigorú és fegyelmezett intézmények hírében állnak. Azt gondolom, hogy ezeknek az erdésziskoláknak nemcsak azért van viszonylag

kevesebb gondjuk a beiskolázási létszámaik feltöltésével, mert a romantikus lelkű 14 éves tinédzsereket könnyű rábeszélni, hogy az erdész, vadász pályára jöjjenek, hanem azért is, mert a józan szülői megfontolás szívesen irányítja gyermekét egy olyan iskolába, ahol várhatóan szigorúbb nevelésben részesül. Ezt a szellemiséget, amennyire ez egyáltalán lehetséges, meg kell őrizni a szakképzés színvonala és az érintett iskolák fennmaradása érdekében.

Nemcsak az erdészeti képzést, hanem az egész szakképzést, sőt társadalmat hátrányosan érintő szemléletváltás, hogy minden ember szerezzen érettségit és lehetőleg minél többen diplomát. Ebben nem az a nagy veszély – amely mára már megtörtént –, hogy devalváltuk az érettségit és a felsőoktatási oklevelet. Sokkal veszélyesebbnek érzem a társadalmi értékítélet ferdülését, amely szerint csak a diplomás ember az ember, amely lebecsüli a tisztességes szakmák értékét, amely az embert nem teljes személyisége és erkölcsisége alapján ítéli meg, hanem az alapján, hogy pusztán szellemi képességei milyen papírok megszerzésére tették képessé. Ennek hátrányos hatásai a gazdasági életben is megmutatkoznak, hiszen diplomája alapján mindenki magas fizetésű vezető szeretne lenni, csak éppen nincs, aki a munkát elvégezze. Ezért sok a diplomás munkanélküli, és a hiányszakmák szinte kivétel nélkül a hagyományos mesterségek közül kerülnek ki.

Vissza kell adni a becsületes, kétkezi munka rangját, helyére kell tenni a társadalmi elrendeződés fejre állított piramisát. Ehhez az elsők között egy egyszerűbb, átláthatóbb, és mindenekelőtt tervszerűbb szakképzési rendszerre lenne szükség.

Bajban a madagaszkári esőerdő

Az ENSZ Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) felvette a veszélyben lévő világörökségi helyszínek listájára a madagaszkári Atsinanana esőerdőt. Ennek oka egyrészt az, hogy az itt található nemzeti parkokban törvénytelen fakitermelés folyik a kormány tudomásával, valamint a helyi lakosság a védett makifélék húását továbbra is fogyasztja. Madagaszkár az értékes fák kitermelését és kivitelét tiltó rendelet ellenére továbbra is exportál illegálisan kitermelt faanyagot, leginkább paliszandert és ébenfát. Ráadásul a Világörökség Egyezményt aláíró nemze-

tek közül többen is e kereskedelem célországai közé tartoznak. Az Atsinanana esőerdőben 6 nemzeti park is található, s a 2009-es politikai zavargások óta ezek közül kettő az illegális fakitermelés központjává vált. Most, hogy az UNESCO is felvette listájára az esőerdőt, talán nemzetközi szinten, egységesen lépnek fel a madagaszkári környezetpusztítás ellen, s nemcsak a sziget egyedülálló élővilágát kell megóvni, hanem az általuk nyújtott szolgáltatásokat is, amelyek az őslakosság létfenntartásához elengedhetetlenek.

(Élet és Tudomány)